LAURENT
le cas = het geval
van onbehagen tot leugen
2001
(ook Cours JAM 05/12/2001)

gevalsstudie staat ter overal discussie

kritiek op gevalstudie vanuit Wetenschappelijke of Algemene Universitaire Psychologie
nog voor impact ICT – nog niet hypermodern

- kritiek vanuit de menswetenschap als gedragswetenschap
  - mime wetenschap via gebruik statistiek ogv selectie
    kritiek via Dodoverdict (Luborsky)
    - allemaal vanuit ander startpunt > plots stop roepen > everybody has won and everybody should have a prize
    - resultaat alleen bepaald door positieve overdracht > dus allemaal suggestie
  - nu Big Data via apps verzamelen
    via eerstelijnspsychologen die binnen conventie werken, worden patiëntgegevens verzameld om algoritme te ontwikkelen > algoritme moet uitmaken hoeveel zorg pt nodig zal hebben en wat behandeling zal kosten > Nederland Jim Van Os naar de rechter
    - deontologisch probleem: 'spreekkamer lek is'
    - fake wetenschappelijke evidentie, geen voorspellende waarde

- kritiek vanuit bio-psycho-sociale paradigma van de psychologie
  - mime interdisciplinarigheid
    cf biografie van De Grote Man
    - contingentie in *nécessité* inschrijven
    - volgens bio-psycho-sociale model
  - daar gelooft enkel de psychologie in
    sociologie en biologie lachen daarmee

gevalsstudie ook in PA onder druk

- begin verval gevalsstudie bij Freud – en de Grote Freudianen
  de grote gevalsstudie van neurotische helden – door analyticus (zelf held schrijver)
  - paradigma voor Freud = Duitse idealistische roman = romantiek cf. Goethe
    - Grote Held
    - ontdubbeling schrijver en fictie = *Wahrheit und Dichtung*
      vérité s'avère dans une structure de fiction (E742); *la vérité habite la fiction*
  - verschil gevalsstudie Freud tov grote Duitse roman
    - ontdoet roman van zijn idealistische of romantische kant
    - structuur duidelijk gemaakt
      via integratie analytische 'dialoog' subject met Ubw (analyticus als Sujet supposé savoir)
    - inhoud: romantische held wordt infantiele held
      epiek van de infantiele pervers seksuele held in relatie tot ouders
      maar dus ook waarheid van het seksuele via fictie
  - 5+1 grote klinische gevalsstudies
    - Hysterie of conversiehysterie Dora 1901 (1905)
    - Infantiele Fobie of angsthysterie kleine Hans 1909
    - Dwangneurose Rattenman 1909
    - Paranoia of dementia paranoides Schreber 1911
    - Infantiele fobie en dwangneurose Wolvenman 1914 (1918)
      laatste grote gevalsstudie (analyse 1910-1914 – geschreven 1914 – publicatie 1918)
    - achterkomertje: vrouwelijke homoseksualiteit 1920
  - impact 5+1 grote gevalsstudies
    - Freud literair onderscheiden
      - oa Goetheprijs
      - maar zelf niet zo gelukkig mee – want impliceert meteen dat PA 'onwetenschappelijk'!
    - Freud maakt school in PA
      - grote Freudianen Abraham en Ferenczi schrijven ook grote literaire gevalsstudies
      - Freud zelf niet gelukkig mee:
        - teveel psychobiografie & culturalisme
        - zonder inzichten vanuit overdracht
  - einde gevalsstudie bij Freud – samenloop van omstandigheden

- einde gevalsstudie bij Freud
  samenloop van omstandigheden – allemaal geconcentreerd rond WOI
  - succes 5+1 grote gevalsstudies stemt Freud treurig en aandachtig
    - grote psychobiografieën worden pure psychologie
      = biopsychosociaal gedoe in
    - literaire erkenning leidt tot literaire 'imitaties'
      nieuw soort literatuur neemt fakkel van Freuds gevalsstudie al heel vroeg over en zelfs volledig na WOI
      - voor WOI begonnen
        cf. expressionisme (Bahr – "Die Andere" 1906) > publiek kan zich niet meer identificeren > Freud zelf hekel aan: "is er een dokter in de zaal"
      - na WO I explosie van PA literatuur
        - Kafka – "Vaderbrief '1919 (nooit gepubliceerd)
        - Groddeck – "Der Seelensucher" 1921 = 1ste PA Roman
        - Svevo – "La coscienza di Zeno" 1923
        - Franse surrealisten (écriture automatique / paranoia critique)
        - Werfel
        - Schnitzler Traumnovelle
        - Büchner Woyzeck 1836 !!??
        - etc
  - klinisch probleem
    interpretatie via waarheid onbewuste (*Sinn*) doet het niet meer
    symptoom blijft bestaan omwille van het genot ervan (*Bedeutung*)
  - sociologische omstandigheden
    WOI = geen Grote Helden meer
    - einde romantisch idealistisch leven van *Dichtung (signifiant) und Wahrheit*
    - begin postmodern leven van reële en genot

- Kleins alternatief voor Freuds 5+1 grote gevalsstudies
  loopt uit de hand bij de kleine kleinianen – na WOII
  - exhaustieve monografie
    alles wat analysant zegt – onder overdracht
  - simultaaninterpretatie in PA termen
    op alwat analysant zegt, zegt analyticus iets terug – vaak vanuit tegenoverdracht

geen structuur meer – maar dubbele stream van leven én interpretatie > point de capiton = overdracht&tegenoverdracht

- verval grote freudiaanse gevalsstudie (Held) na WO I
  uit de hand lopen kleiniaans alternatief na WO II
  > onbehagen = malaise gevalsstudi
  - gevalsstudie gaat alle richtingen uit = variété diversifiëring
    men valt terug op valse opposities (geïnspireerd door psychologie)
    - kwantitatief <> kwalitatief
      - serie gevallen <> verdieping 1 geval
      - woorden tellen <> betekenaars identificeren
    - objectieve beschrijving gedrag <> verhaal maken vanuit subjectieve inleving (met overdracht en tegenoverdracht)
    - exhaustief <> vignet
  - enige relevante spanningen/dialectiek – vanuit Lacan
    - op het vlak van de structurele kliniek
      cf. XXII 18/02/75
      - particulier (en dus niet singuliere)
      - typies oa hysterie // dwangneurose
        psychiatrische kliniek van 'types van symptomen = klassen
    - op het vlak van het weten
      - niets weten vanuit ervaring = imaginaire weten
      - zoveel mogelijk weten over symbolische
        - weten wat impact S op R is
          (godsdienstwetenschappen / kunstgeschiedenis / taalwetenschappen / etc)
        - weten dat R = impossible à savoir via S
          > savoir via S of savoir de la structure = *mensonge*

      dat is de zgn docta ignorantia

gevalsstudie bij Lacan – en JAM
richting constructie vanuit klinisch vignet ???

- Lacan psychiater
  - exhaustieve monografie
  - maar zonder kleiniaanse simultaaninterpretatie in PA termen
    want vanuit Jaspers' fenomenologie en het concept van de *personnalité*

- 1ste Lacan = freudiaan
  retour tot Freuds 5+1 Grote Gevalsstudies
  - Lacan maakt structurele paradigma's van Freuds grote gevalsstudies
    - symptoom
      - *enveloppe formelle* (formele vorm)
      - gebaseerd op symbolische structuur van *combinatoire inconsciente*
    - symptoom
      - krijgen daardoor logische plaats in een 'klasse'
        geeft psychiatrische classificatie (neuros/psychose/perversie) een structurele onderbouw of verantwoording
      - zorgt voor begin deconstructie van die 'klassen
        begin subvertering psychiatrische categorieën
  - Lacan kan Freud niet integraal overdragen via gevalsstudies
    - we leren vooral uit Freuds klinische fouten of voetnoten !! Lacan is voetnoot bij Freud!!
    - Freud is meer dan die gevalsstudies

    kloof tussen theorie Freud en kliniek Freud = verlangen Freud ??

- laatste Lacan
  - geen retour meer tot Freuds grote gevalsstudies
    maar tot klinische triade *Hemmung Symptom Angst*
  - 2 perspectieven ivm gevalsstudie
    - geval verteld door Ander
      - vanuit controle
        - wat 3de ziet/zegt/hoort
        - voor collega's (4de) uiteenzetten = récit de cas
          in kaart brengen S structuur symptoom = *enveloppe formelle*
      - niet vanuit controle??
        - vanuit incident??
          symptom = incidenceimpact logique d'un dire énonciation
        - zeker geen gevalsconstructie vanuit vignet – maar enkel in passe!!
    - geval verteld door subject zelf
      wordt dit paradigma voor gevalsconstructie vanuit vignet???
      vanuit passe als publiek procedure in School
      - passe publieke procedure in School = voor een stuk construction de cas
      - passe publieke procedure combineert 2 vormen van erkenning eigen plaats door sujet
        - als *désir* = gemis (S barré) = moins phi
          - kant van de énoncé – van al wat nommable is
          - récit van eigen cas …
          - … tot witz gereduceerd = kern van eigen Ubw
            metafoor S2/S1 > sens
        - als *jouissance* = R (S de A barré) = objet (a)
          - kant van de énonciation – van al wat innommable is
            tonen hoe S structuur symptoom of S histoire/récit = *mensonge* of *orthe doxa* tov R genot in symptoom
            sujet moet inzien hoe het via S gelogen heeft over het R van zijn genot
          - niet meer *récit de cas*, maar *construction de cas* nodig
            - *construction* niet door analyticus
              savoir analyste = peu de savoir en matière de Réel
              - zich niet identificeren met savoir uit expérience
              - maar *supposition savoir* door sujet bij hem het werk laten doen maar
            - *construction* door analysant zelf
          - construction de cas moet *innommable énonciation* via poétique doen resoneren
            - disloquer=uiteenhalen/ontwrichten S1 als letter / S tout seul > résonner
            - cf finale diagnostiek nommer le cas (nomination) = bien-dire ethiek
              ogv innommable – geval per geval vanuit sinthoom
              - cf Lacan gevalspresentaties uitvinden 'lacaniaanse' diagnoses
              - moet passant doen voor eigen geval

vignet (Nederlands)

Fr. vignette (1520) = verkleinwoord vigne (wijnstok) > bebladerd wijntakje

- boekversiering
  - oorspronkelijk wingerdblaadjes (wingerd = wijnstok)
  - later gegraveerd prentje, zonder lijst, op titelpagina en aan het begin of slot hoofdstukken
- herkenningsteken van een bedrijf e.d.
- versiering in borduurwerk op zakdoeken e.d.
- fotografie passe-partout voor het maken van afdrukken met vervloeiende omtrek
- sticker (bv. als bewijs van betaling, vergunning, etc)
- zeer kort verhaal
  - korte onafhankelijke tekst (bijv. een kortverhaal) of semi-autonoom onderdeel van langere tekst, maar in beide gevallen is bijdrage tot de plot ondergeschikt aan sfeerschepping en beschrijving
  - personage/locatie/gebeurtenis op treffende wijze getypeerd wordt.
    personage in een concrete context geplaatst.
- vignette = epistemologisch instrument gedragswetenschappen
  vignettenmethode of vignetten analyse
  - marketing
    - voorafgaand aan enquête onderzoeken belang van aspecten die keuzes enquête bepalen – omdat verschillende culturen, geslachten enquêtevragen anders begrijpen
      doel: minder nood om deelnemers te vinden die overeenkomen met elke specifieke situatie
    - bv normatieve oordelen over gezinsstatus
      - probleem 500.000 verschillende combinaties
        - 10 inkomensniveaus
        - 50 beroepen van gezinshoofden
        - 50 beroepen voor echtgenoten
        - 2 rassen
        - 10 niveaus tot enorme universums van stimuli
      - oplossing = vignetten
        - vignet = constructie ogv variabelen (Rossi)
          korte beschrijving van hypothetische personages/situaties, waarin aantal van die variabelen gecombineerd wordt
          systematisch voorspellende variabelen te combineren om de effecten van de variabelen op afhankelijke variabelen te ontleden
        - Per dimensie x worden kwadratisch zoveel verankerende vignetten gemaakt
          hier 5 dimensies > 25 vignetten
        - vignetten willekeurig toegewezen aan respondenten
          ondervraagd over interpretatie termen en denkproces tov enquêtevragen
        - belangrijkste effecten van voorspellende variabelen kunnen beoordeeld
  - psychologie
    gecontroleerde studie van mentale processen die niet te bestuderen zijn via observatie of experiment
    bv onderzoek affectcontrole
    - reeks vignetten = zinnen die affectief geladen actie beschrijven
    - respondenten moeten alle zinnen beoordelen – maar op verschillende dimensies
    - resultaten worden gecombineerd

vignette Frans

- belastkingzegel of -sticker
- fabrieksmerk
- sluitornament (drukwerk)
- betalingsbewijs
- hokje van een stripverhaal
- ???geen kortverhaal???
- wel in psychologie

JAM

gebruikt term vignette nergens
van waar komt die dan in orientation lacanienne??

Psychologie

Cas clinique dans un texte ou un exposé oral pour illustrer/montrer un propos théorique.

Anne Lysy

"To know "how one analyses", we rely on a method that uses examples, clinical cases." But the "clinical case" has no obvious method of transmission. Not only is the demonstrative position of the single case harshly contested by the prestige of science and particularly by that of the statistical model; but there is also a crisis of the case narrative in psychoanalysis itself. Eric Laurent situates this crisis at several moments in the history of psychoanalysis, from Freud to Lacan, and in Lacanhimself.
Lacan began with the exhaustive monograph in his thesis in psychiatry. However, "As he logicises the unconscious, Lacan takes the psychoanalytic case study towards the exposition of the formal envelope of the symptom, conceived as a kind of logical matrix." His reading of the Freudian cases, "raised to the level of paradigm", reveals their logical structure "with unforgettable clarity".
However, "There is more to a case than bringing the formal envelope to light. A case is a case if it bears witness both to the logical incidence of what issaid [le dire] in the mechanism of the cure and to its orientation towards the treatment of a real problem, a libidinal problem, a problem of jouissance."
The construction of the case thus includes its vanishing point, a point of real excluded from the signifier: "The formal construction turns around an impossible, which inscribes an empty place in reserve: S (barred A)" – a place that Lacan firstly refers to as being the 'place of desire', and secondly as being the 'place of jouissance'. Demonstration in psychoanalysis is thus the opposite of the discourse of the university, which, in its "research of a single clinical language" effaces the enunciation and "the desire of the psychoanalyst who brought to light a clinical fact as such". The reference for the psychoanalytic construction of the case is rather the structure of the Witz.
In Lacan's last teaching, as Jacques-Alain Miller develops in his course and which Eric Laurent refers to (see the Seminar of November 2001 published in the Cause Freudienne No. 52, 'La 'formation de l'analyste'), Lacan starts from the disjunction of the truth and the real; "there is no truth on the real", but there is a symbolic in the real. Lacan always started from this point in order to explain that one canoperate on the real from the symbolic, but this "symbolic in the real", which he called "structure", is now called "the lie"; "if there is no truth on the real, there is the lie in the real". There was an "unease of the case" as long as one was taking things from the side of oppositions such as model/representation or representation/thing of a "mushy Kantism", says Eric Laurent. Starting from the lie and from the "lying truth" leads him on the contrary to speak of a "poetics of the case".